

Прикмети листопада

Листопад — одинадцятий місяць року в григоріанському календарі, він має 30 днів. Назва листопад прийшла із західноукраїнських земель. У цей час там опадає листя. А на сході України — дерева вже безлисті. Тому в Київській Русі останній місяць осені звався груднем, а перший місяць зими мав іншу назву. Народні назви: грудкотрус, листопадець, падолист, братчини.

- Як листопад дерев не обтрусить, довга зима бути мусить.
- Сильний північно-східний вітер у листопаді - бути дощу або мокрому снігу.
- Грім у листопаді - на малосніжну зиму, але на рік врожайний; якщо заgrimить при місяці уповні - хліб уродить на полях, а в долинах буде поганий.
- Червоний колір сонця, місяця - похолодає, випаде сніг.
- Зірки яскраві - на мороз, тьмяні - на відлигу.
- Ожеледиця, снігова крупка дають знати про потепління.
- Сірий ранок - ясний день.
- Ожеледиця починається з туману.
- Грім у листопаді - на малосніжну зиму.
- Блимають зірки - погода погіршиться.
- Гуси на березі ставка ховають голови в пір'я - похолодає.
- Кури хвостами махають - на вітер.
- Сорока тулиться до оселі - бути віхолі.
- Теплою дня кішки на піч лізуть - вночі приморозить.
- Грак відлетів - чекайте снігу.
- Півень хвоста волочить - незабаром випаде сніг.
- Після листопадових заморозків - грудневий мороз.
- Бурхливий листопад - на сувору зиму.
- Яка погода в листопаді, така і в квітні.
- Пізній листопад - до суворої і затяжної зими.
- Якщо в листопаді з'явилися комарі - зима буде теплою.
- Кури сходять докупи - на невеликі приморозки.
- Якщо восени рано нанесе снігу, а над ним хмара - хорошої погоди не чекай.
- Сонце рухається немовби в тумані - на дощ.
- Якщо зірки на небі яскраві - на гарну погоду, тьмяні - на дощ або сніг.
- Зорі рясно всіяли небо - наступний день буде сонячний.
- Пищить снігур - зима забариться.
- Кури і птахи часто і тривалий час общипують себе - чекай сніжну й вітряну погоду.
- Коти на піч лізуть грітися, знай: ніч буде з приморозками.
- Жовта верба продовжує ще рости, молоденьке віття відгонить - ознака теплої і довгої осені.

- Наявність на небі хмар різного забарвлення - ознака близької негоди.
- Якщо горобці пожвавилися й зацвірінчали під час тривалої негоди, то можна чекати на хорошу погоду.
- Червона вечірня зірка провіщає вітер, світложовта - дощ.
- Золотаво-червонястий колір сонця при сході й заході, а також світлорожеві барви зорі віщують негоду і вітер.

4 листопада — «Казанський день», Казанської Божої Матері.

- Якщо цього дня небо заплаче, то слідом за дощем прийде зима.
- Якщо сніг ліг на сиру землю - навесні рано з'являться підсніжники.

5 листопада — Якова.

- Якщо піде град або снігова крупа, то на Мотрону (22 листопада) настане справжня зима.

8 листопада — Дмитра.

- Часник треба садити до Дмитра - от тоді він і виросте гарний, дорідний .
- На Дмитра тепло - весна буде рання, м'яка.
- Коли 8 листопада холод і сніг - весна пізня і холодна, якщо відлига - зима і весна теплі.
- Якщо відлига, то на теплу зиму і ранню весну, цей день зі снігом - весна пізня; холод і сніг - на пізню и холодну весну.
- Якщо на Дмитра дощ, то на Введення (4 грудня) снігу буде по коліна.
- Випав сніг - увесь листопад буде холодним і морозяним.
- Замерзла земля і дме холодний вітер - снігу не буде до Нового року.
- Якщо на Дмитра день без снігу, то ще не буде зими.
- Якщо в цей день дощ, то 4 грудня снігу буде по коліна.
- Якщо кури ходять дотемна - наступного дня буде негода.

10 листопада — Параски.

- Якщо день сонячний, то чекай теплої зими; хмарно - всередині грудня будуть сильні морози.

11 листопада — Насті.

- Синичка пищить - зиму закликає.

19 листопада.

- Якщо в цей день багато снігу, то зима буде сніжна.
- Йде сніг - чекай сніжну й добру для озимини зиму.

14 листопада — Кузьми і Дем'яна.

- Випаде сніг - на весняну повінь.
- Якщо розвезе дорогу - не жди морозів до початку грудня.

20 листопада.

- Якщо відлига - чекай морозів.

З Феодора-Студита стає холодно й сердито.

21 листопада — Михайла.

- Якщо Михайло дощем служить - добру й суху весну ворожить.
- Іній - на великі сніги, а туман - на відлигу.
- Якщо відлига - не жди санного шляху до Миколи (19 грудня).

- Як на Михайла вітер з полудня, то буде тепло і до півгрудня.
- День на Михайла похмурий і на деревах іній - до хорошого врожаю.
- Від Михайла зима морози кує.
- Як Михайло закує, то Микола не розкує.
- Якщо на Михайла ніч ясна, то буде зима сніжна й красна.

22 листопада — Мотрони.

- Якщо на Мотронин день гусь вийде на лід, то буде плавати по воді.
- Якщо в листопаді Мотря на білім коні приїде, то гостру зиму нам привезе.
- Після Мотрони зима встає на ноги, налітають морози.
- Іній на деревах - на морози, туман - на відлигу.

25 листопада.

- Якщо в цей день випаде сніг чи дощ, то буде відлига до Введення (4 грудня).

27 листопада — Пилипа.

- Іній на Пилипа - буде овес, як липа.
- Дощить - зародить пшениця.
- Якщо хмарно або сніжно - травень буде негожий.
- Іній - на врожай вівса, а дощ - на до-рід пшениці.

28 листопада.

- Яка ніч у Пилипівку, такий день у Петрівку.
- Перший тривкий сніг випадає на ніч; денний сніг довго не затримається.
- Качки або гуси все частіше почали перелітати з місця на місце - на холодну зиму.